

Die Heimatkirche

Glaube und Kultur in Schlesien / Wiara i kultura na Śląsku

Nr. 4 (2021) 162

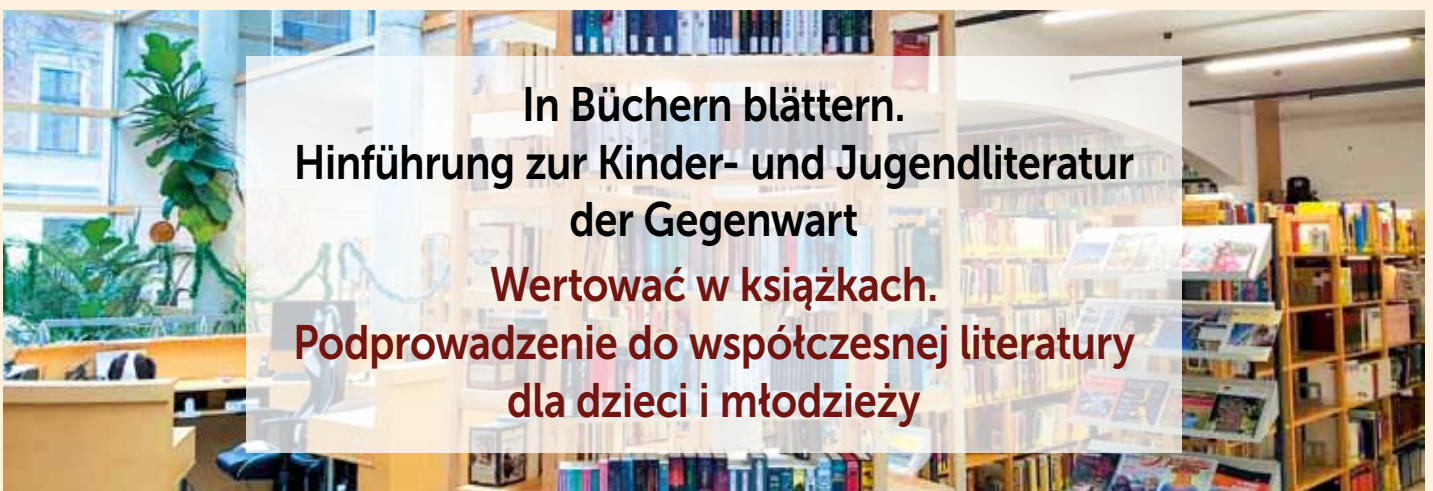

**Der VdG – seit 30 Jahren erfolgreich im Dienst
der Deutschen Minderheit**

**ZNSSK – od 30 lat z powodzeniem służy
Mniejszości Niemieckiej**

**Fridays for Future. Die Kirche im ökologischen Rückstand oder vorn?
Fridays for Future. Kościół ekologicznie opóźniony albo w czołówce?**

**In Büchern blättern.
Hinführung zur Kinder- und Jugendliteratur
der Gegenwart
Wertować w książkach.
Podprowadzenie do współczesnej literatury
dla dzieci i młodzieży**

Der VdG – seit 30 Jahren erfolgreich im Dienst der Deutschen Minderheit in Polen

ZNSSK – od 30 lat z powodzeniem służy Mniejszości Niemieckiej w Polsce

Vor 30 Jahren, am 27. August 1991, wurde der Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen (VdG) als Dachorganisation aller deutschen Minderheitenverbände in Polen gegründet. Die Idee, einen Koordinierungsrat für die Deutschen Kulturverbände in Polen einzusetzen, entstand in Breslau am 15. September 1990. Vertreter aus Allenstein, Breslau, Danzig, Hirschberg, Kattowitz, Oppeln, Tschenstochau und Waldenburg entschieden sich dafür, die Einheit aller deutschen Minderheitsgruppen im Lande zu bestärken. Dies war eine weitsichtige Entscheidung. Seit drei Jahrzehnten dient der VdG erfolgreich der Deutschen Minderheit in Polen.

Przed 30 laty, 27. sierpnia 1991, powołano do istnienia Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce (ZNSSK), który jest organizacją zrzeszającą wszystkie lokalne stowarzyszenia

Mniejszości Niemieckiej w Polsce. Idea powołania rady koordynującej działania niemieckich związków kultury, zrodziła się we Wrocławiu 15. września 1990 r. Przedstawiciele z Olsztyna, Wrocławia, Gdańska, Jeleniej Góry, Katowic, Opola, Częstochowy i Wałbrzycha postanowili w ten sposób wzmocnić jedność wszystkich niemieckich grup mniejszościowych w kraju. Była to dalekowzroczna decyzja. Od trzech dziesięcioleci ZNSSK skutecznie służy Mniejszości Niemieckiej w Polsce.

Die erste Satzung des VdG

Der Verband hat die erste Satzung, und somit sein Profil, während der Versammlung in Groß Strehlitz am 12. Februar 1991, im Auftrag der Organe der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften, beschlossen. Auf den neusten Stand wurden die Statuten am 5. Mai 2018 gebracht. Zu den Aktivitäten des VdG gehören u.a.: Vertretung der Interessen der Mitglieder des Verbandes vor

polnischen staatlichen und kommunalen Behörden, vor Vereinen und sonstigen polnischen gesellschaftlichen und kulturellen Einrichtungen. Vertretung der Interessen der Mitglieder vor staatlichen Behörden der Bundesrepublik Deutschland, vor Organen einzelner Bundesländer und vor deutschen diplomatischen und konsularischen Auslandsvertretungen in Polen.

Pierwszy statut ZNSSK

Swoj pierwszy Statut, a tym samym także swój profil, Związek określił i zatwierdził z upoważnienia władz Niemieckich Towarzystw Społeczno-Kulturalnych podczas zebrania w Strzelcach Opolskich w dniu 12 lutego 1991 r. Najnowsze modyfikacje poczynione zostały 5 maja 2018 r. Do głównych zadań, jakie Związek postanowił realizować, należy m.in. reprezentowanie stowarzyszonych członków w stosunkach z polskimi organami państwowymi, samorządowymi, stowarzyszeniami i innymi polskimi organizacjami społecznymi i kulturalnymi. Podobnie Związek jest reprezentantem stowarzyszonych członków w kontaktach z organami państwowymi Republiki Federalnej Niemiec, z organami poszczególnych Krajów Związkowych i w stosunkach z niemieckimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi i konsularnymi działającymi w Polsce.

Förderung der Kultur und Identität

Der VdG wirkt nicht nur nach außen, als der anerkannte und geschätzte Vertreter der Deutschen in Polen, sondern richtet seine Aktivitäten auch nach innen, an die eigenen Mitglieder. Dazu gehört die Förderung und Entfaltung der deutschen Kultur und des deutschen Bildungswesens. Der Verband unterstützt die Entwicklung deutschsprach-

Jubiläumskonzert in Köslin. Foto: Archiv

Jubiläums-Messe am St. Annaberg. Foto: Archiv

chiger Medien. Er setzt sich für die Pflege nationaler und sprachlicher Identität der Deutschen in Polen ein. Der VdG trägt wesentlich zur Pflege und Entwicklung der deutschen Kultur und Bildung bei. Der Vorstand wie die Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter nehmen intensiv am öffentlichen Leben teil. Sie gründen und betreuen Bildungseinrichtungen, die eigenen Medien, Bildungsmaßnahmen (z.B. Seminare, wissenschaftliche Konferenzen, Sprachkurse) und Kulturveranstaltungen. Der VdG setzt sich auch für den christlichen Glauben ein, den er als Teil der deutschen Kultur und eine Identitätsstütze für die Deutschen in Polen betrachtet. Besonders beliebt sind die vom VdG mitorganisierten Wallfahrten zum St. Annaber, nach Zuckmantel (Tschechien) zu Maria hilf, nach Albendorf, Trebnitz und Wartha.

Wspieranie kultury i tożsamości

ZNSKK jest aktywny nie tylko na zewnątrz, jako uznany i szanowany przedstawiciel Niemców w Polsce, lecz kieruje swoje działania także do wewnątrz, czyli do swoich członków. W tym zakresie wyróżnia się szczególnie pielęgnowanie oraz rozwój kultury i oświaty niemieckiej. Zarząd oraz współpracownicy intensywnie uczestniczą w życiu publicznym. Związek przyczynia się do zakładania i prowadzenia placówek oświatowych oraz działań o charakterze edukacyjnym (np. Seminaria tematyczne, konferencje naukowe, kursy języka niemieckiego) i kulturowym. ZNSSK angażuje się także na rzecz wiary chrześcijańskiej, którą postrzega jako część niemieckiej kultury oraz istotne wsparcie tożsamości Niemców w Polsce. Szczególnie cenione są współorganizowane przez ZNSSK piel-

grzymki na górę św. Anny, do sanktuarium Maria hilf w Złotyach Horach (Czechy), do Wambierzyc, Trzebnicy i Barda Śląskiego.

Die Feierlichkeiten zum 30-jährigen Bestehen

Die Feierlichkeiten anlässlich des 30-jährigen Bestehens des VdG wurden am 06. Juni 2021 während der Wallfahrt der Minderheiten zum St. Annaberg eingeleitet. Der Bischof von Opoln Andrzej Czaja feierte die Hl. Messe für alle, die den Verband der Deutschen Sozialkulturellen Gesellschaften vor 30 Jahren gegründet haben und gegenwärtig diesen leiten und im Verband tätig sind. Ebenso wurde für Verstorbenen Gründer wie Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter des VdG gebetet. Die Hauptveranstaltungen zum Jubiläum fanden in Köslin, am 02. Oktober, und in Kattowitz, am 09. Oktober 2021, statt. Die Feierlichkeiten begannen jeweils mit einem Gottesdienst. Entsprechende Festakte mit Gratulationen und Konzerten fanden in den Philharmonien der genannten Städte statt. Dankbarkeit und Freude begleiteten die Teilnehmerinnen und Teilnehmer.

Uroczystości z okazji 30-lecia istnienia

Uroczystości z okazji 30-lecia działalności VdG zainicjowane zostały 6 czerwca 2021

Bernard Gaida. Foto: Archiv

podczas pielgrzymki mniejszości na Górę św. Anny. Ordynariusz Opolski, ks. biskup Andrzej Czaja odprawił Mszę św. w intencji wszystkich, którzy przed 30 laty założyli ZNSSK oraz za tych, którzy mu aktualnie przewodzą i w nim pracują. Modlitwą objęto również zmarłych założycieli oraz pracownice i pracowników Związku. Główne uroczystości jubileuszowe odbyły się 2 października w Koszalinie, a 9 października 2021 r. w Katowicach. Każdorazowo rozpoczynano je w kościele. W Koszalinie było to ewangelickie nabożeństwo Słowa Bożego, a w Katowicach Msza św. u Dominikanów. Uroczystości z gratulacjami oraz koncertem kontynuowano każdorazowo w gmachu filharmonii wymienionych miast. Wdzięczność i radość towarzyszyły uczestniczkom i uczestnikom.

Dankbarkeit im Namen der Deutschen in Polen

Am 3. September 2021, am St. Annaberg, wurde Bernard Gaida erneut zum Vorsitzenden des VdG gewählt. Mit ihm wird der Verband nicht nur in das Jubiläumsjahr gehen, sondern auch in die Jahre danach. Seine Rede in Kattowitz schilderte die schwierige Vergangenheit und Gegenwart der Deutschen in Polen, und brachte die Dankbarkeit der Deutschen Minderheit zu Sprache. Bernard Gaida sagte u.a.: „Für die Unterstützung aus Deutschland und aus Polen, die uns in all den Jahren begleitet, möchte ich mich recht herzlich bedanken. Dank der Unterstützung aus Deutschland treten wir in den nächsten 30 Jahren mit neuen Bildungsprojekten wie Lernraum.pl, Deutsch AG, aber auch wissenschaftlichen Projekten wie Dokumentations- und Ausstellungszentrum sowie Forschungszentrum der Deutschen Minderheit. Aber an der ersten Stelle sollten wir die Menschen der Vergangenheit würdigen. Das Bedürfnis, mit der deutschen Identität in Polen zu existieren und zu funktionieren, wohnte Tausenden von Menschen inne und diesem Bedürfnis verdanken wir, dass viele von ihnen – dem Nachbarschaftsvertrag weit voraus – sich die Mühe gemacht haben, dass wir unsere deutsche Identität behalten haben und dass wir zusammenkommen und uns vereinen.“

Wdzięczność w imieniu Niemców w Polsce

Dnia 3 września 2021 r., na Górze św. Anny, na przewodniczącego ZNSSK wybrano ponownie Bernarda Gaidę. Z nim na czele, Związek nie tylko przeżywa swój jubileusz, lecz podążać będzie przez następne lata. W swoim wystąpieniu w Katowicach przewodniczący Związku nakreślił trudne chwile dla Niemców w Polsce zarówno w przeszłości, jak i aktualnie. Wyraził również wdzięczność Mniejszości Niemieckiej za minione trzy dekady. Bernard Gaida powiedział m.in.: „Chciałbym wyrazić moje szczerze podziękowania za wsparcie ze strony Niemiec i Polski, które towarzyszy nam przez wszystkie te lata. Dzięki wsparciu Niemiec wchodzimy w kolejne 30 lat z nowymi projektami edukacyjnymi, takimi jak Lernraum.pl, Deutsch AG, ale także projektami naukowymi, takimi jak Centrum Dokumentacyjno-Wystawieniowe Niemców w Polsce oraz Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej. Ale przede wszystkim powinniśmy oddać hołd ludziom z przeszłości. Potrzeba istnienia i funkcjonowania z niemiecką tożsamością w Polsce dla tysięcy ludzi była nieodłączna i to właśnie dzięki niej wielu z nich – na długo jeszcze przed Traktatem Sąsiedzkim – podjęło trud zachowania naszej niemieckiej tożsamości, a my spotykamy się dziś i jednoczymy.”

Die Sorgen bleiben?

Trotz der sehr positiven Bilanz der vergangenen Jahrzehnte und der vielen kulturellen Errungenschaften des VdG, brachte Bernard Gaida auch die Sorgen zum Ausdruck. An erster Stelle steht das Schulwesen in Polen. Diesbezüglich „können wir nicht zufrieden sein,“ – betonte der Vorsitzende – denn vor allem das Bildungssystem für die deutsche Minderheit hat mehr als 50 000 Schüler, die Deutsch als Minderheitensprache lernen, für die es innerhalb von 30 Jahren keine einzige „staatliche“ Schule geschaffen wurde, in der die Schüler auf Deutsch unterrichtet werden könnten. Mit drei Stunden pro Woche und mit einigen Schulen, die als Ergebnis der Bemühungen der Minderheit entstanden sind und die

Jubiläumskonzert in Kattowitz. Foto: Archiv

zweisprachig unterrichten, sind wir nicht imstande, nach Jahren der Diskriminierung, die Wiederbelebung der deutschen Sprache als Alltagssprache zu erlangen. Im Vergleich dazu verfügt die ungefähr gleich große polnische Minderheit in Litauen über etwa hundert Schulen, die auf Polnisch unterrichten.“

Troski pozostają?

Mimo bardzo pozytywnego bilansu za minione dziesięciolecie oraz liczne kulturalne dokonania Związku, Bernard Gaida wskazał także na te sytuacje, które rodzą uzasadnione obawy na przyszłość. Główną troską ZNSSK jest szkolnictwo w Polsce. „Nie możemy być zadowoleni” – stwierdził przewodniczący Związku – „skoro zwłaszcza system oświaty dla mniejszości niemieckiej ujawnił ponad 50 tysięcy uczniów uczących się języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej, a nie stworzył dla nich przez 30 lat ani jednej państwowej szkoły nauczającej w języku niemieckim. Trzema godzinami tygodniowo i kilkoma powstającymi wysiłkiem ludzi mniejszości szkołami nauczającymi w dwóch językach, nie potrafimy doprowadzić po latach dyskryminacji do odrodzenia języka niemieckiego jako języka codziennego dla nas. Dla porównania mniej więcej tak samo liczna mniejszość polska na Litwie dysponuje około setką szkół nauczających po polsku.”

Respekt und Schutz sind gewünscht

Der Festredner B. Gaida betonte auch die Notwendigkeit des gegenseitigen Respekts. „Wir Deutsche handeln in allen Regionen zugunsten der multikulturellen Zusammenarbeit mit der Mehrheit. Wir stehen deutlich für die guten deutsch-polnischen Beziehungen in der Europäischen Gemeinschaft. Hier verankern wir unsere Sicherheit und deswegen beobachten wir mit Traurigkeit die Streitigkeiten an der Achse Berlin-Warschau und Warschau-Brüssel. (...) Überall in Europa sind nationale Minderheiten in ihren Ländern ein Beweis dafür, dass man in einer sich gegenseitig bereichernden Gemeinschaft leben kann. Aber wenn wir die Wertschätzung für die kulturelle Vielfalt verdrängen, verlieren nicht nur die Minderheiten dieses Europa; dann verlieren Polen und Deutschland, dann verlieren wir alle. Deswegen muss heute gesagt werden, dass die Verantwortung für die Zukunft, für die deutsche Minderheit, für Schlesien, aber auch für die beiden Länder ist gleichzeitig eine Verantwortung für die Erfüllung guter Nachbarschaft und freundschaftlicher Zusammenarbeit. Diese darf keiner schwächen, die darf man nur vertiefen.“

Poszanowanie i ochrona są życzeniem

W swoim wystąpieniu B. Gaida podkreślił potrzebę wzajemnego poszanowania. „My, Niemcy, ze wszystkich regionów, opowia-

damy się za wielokulturową współpracą z większością. Wyraźnie opowiadamy się za dobrymi stosunkami polsko-niemieckimi we Wspólnocie Europejskiej. Zakotwiczyliśmy w niej nasze bezpieczeństwo i dlatego z niepokojem obserwujemy spory na osi Berlin-Warszawa i Warszawa-Bruksela. (...) W całej Europie mniejszości narodowe w ich krajach są dowodem na

30 lat dobrego sąsiedztwa
30 Jahre gute Nachbarschaft

to, że można żyć we wzajemnie wzbogacającej się społeczności. Jednak jeśli wyprzemy szacunek do różnorodności kulturowej, stracą nie tylko mniejszości

tej Europy; straci również Polska i Niemcy; stracimy wtedy wszyscy. Dlatego należy dziś powiedzieć, że odpowiedzialność za przyszłość, za mniejszość niemiecką, za Śląsk, ale także za oba kraje, to jednocześnie odpowiedzialność za realizację idei dobrego sąsiedztwa i przyjaznej współpracy. Nikt nie powinien ich osłabiać, można je tylko pogłębiać."

Klimaschutz-Kundgebung. Foto: Archiv

Fridays for Future.

Die Kirche im ökologischen Rückstand oder vorn?

Kościół ekologicznie opóźniony albo w czołówce?

Die Natur zu schützen, die Umwelt vor einer Katastrophe zu bewahren, hat sich zu einer unausweichlichen Notwendigkeit entwickelt. Die Stimmen für einen bewussten Umgang mit der Natur und ihren Ressourcen, für eine würdevolle Hinwendung zu unserer Umwelt werden zunehmend lauter. Immer mehr Menschen wachen auf und sind davon überzeugt, dass unsere Welt wunderbar und zerbrechlich zugleich ist. Auch wenn wir unseren Lebensraum wohl nicht sofort in Handumdrehen verlieren, sind wir schon jetzt für unseren Planeten und das Leben auf ihm verantwortlich. Wir sind in der Welt auf Zeit. Wir haben kein Recht darauf, die Erde nur für uns zu nutzen ohne an die Zukunft zu denken. Soll das menschliche und andersartige Leben auf der Erde weiter bestehen können, sind wir dazu aufgerufen unsere Umwelt mit allen Mitteln und Kräften zu schützen. Leisten wir, als Christen, einen entsprechend wirk-

samen Beitrag zum Klimaschutz? Gehen wir mit der Zeit oder sind wir rückständig geworden? Haben uns die Andern überholt oder liegen wir vorn?

Dbać o naturę, chronić przyrodę przed katastrofą, stanowi nieuchronną konieczność naszych czasów. We współczesnym świecie coraz donośniejsze są głosy domagające się świadomego podejścia do natury i jej zasobów, wskazujące na potrzebę godnego traktowania naszego środowiska naturalnego. Coraz więcej osób dostrzega i jest przekonanych co do tego, że nasz świat jest wspaniały i jednocześnie kruchy. Nawet, gdy nie od razu utracimy środowisko, w którym żyjemy, to już teraz jesteśmy odpowiedzialni za naszą planetę i za przetrwanie życia na ziemi. Istniejemy w świecie tylko na jakiś czas. Nie mamy żadnego prawa, aby ziemię wykorzystywać tylko dla nas samych

bez zastanawiania się nad przyszłością. Jeżeli życie ludzkie i każde inne ma trwać, to jesteśmy wezwani do tego, aby nasze środowisko naturalne chronić przed dewastacją wszelkimi dostępnymi środkami i siłami. Czy jako chrześcijanie mamy stosowny udział w przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym? Idziemy w tym względzie z duchem czasu, czy też jesteśmy w tyle? Czy inni nas wyprzedzili albo jesteśmy w czołówce?

Ein halbes Jahrhundert vor Greta Thunberg

Mit ihrem Streik ab dem 20. August 2018 vor dem Schwedischen Parlament in Stockholm, hat Greta Thunberg allen Umweltschutz-Organisationen einen neue Aufschwung verliehen. Sie brachte vor allem junge Menschen auf die Straßen und hat die Menschheit (mit enormer Unterstützung der Medien) auf die drohende

G. Thunberg in Kattowitz. Foto: Archiv

Klimakatastrophe aufmerksam gemacht. Etwa vier Monate später, am 13. Dezember 2018, sprach sie im oberschlesischen Kattowitz während der 24. Weltklimakonferenz. Mit ihren Protestaktionen und der daraus entstandenen Bewegung *Fridays for Future* (Freitage für die Zukunft) setzte sich Thunberg für das Einhalten des Pariser Abkommens zum Klimaschutz von 2015 ein. Auch in Polen und in Schlesien veranstalteten die Jugendlichen Märsche (Klima Jugendstreik) mit dem Aufruf zum intensiven Klimaschutz. Die Katholische Kirche war jedoch mindestens 50 Jahre früher mit ihren Warnungen und Anstößen zu Wahrung der Schöpfung da.

Pół wieku przed Gretą Thunberg

Strajk, który od 20. sierpnia 2018 r. prowadziła Greta Thunberg przed szwedzkim parlamentem w Sztokholmie, dostarczył nowych impulsów do działania organizacjom zajmującym się ochroną środowiska naturalnego. Przede wszystkim wyprowadziła ona ludzi młodych na ulice i uwrażliwiła społeczeństwo (przy znaczącym udziale mediów) na katastrofę ekologiczną zagrażającą ziemi. W niespełna cztery miesiące później, 13. grudnia 2018 r., Thunberg przemawiała w Katowicach podczas 24. Światowej Konferencji Klimatycznej. Jej akcje protestacyjne przyczyniły się do powstania ruchu *Fridays for Future* (Piątki dla przyszłości), który domaga się wprowadzenia w życie postanowień o ochronie środowiska przyjętych w Paryżu w 2015 r. Również w Polsce odbywają się demonstracje ludzi młodych (Młodzieżowy Strajk Klimatyczny) na rzecz intensywnej ochrony klimatu na naszej planecie. Kościół katolicki co najmniej 50 lat wcześniej przekazywał

swoje ostrzeżenia i apele, aby troszczyć się o przyrodę i chronić ją przed zniszczeniem.

Ökologische Ansätze seit 1970

Auf die ökologischen Aspekte des menschlichen Verhaltens hat Papst Paul VI. deutlich hingewiesen. In seiner Ansprache von 1970 an die Welternährungsorganisation (FAO) warnte er vor den Auswirkungen einer unkontrollierten industriellen Entwicklung, die zu einer ökologischen Katastrophe führen könnte. Mit dem wirtschaftlichen Fortschritt muss sich auch radikal das Verhalten der Menschheit wandeln. „Die außerordentlichsten wissenschaftlichen Fortschritte, die erstaunlichsten technischen Meisterleistungen, das wunderbarste Wirtschaftswachstum wenden sich, wenn sie nicht von einem echten sozialen und moralischen Fortschritt begleitet sind, letztlich gegen den Menschen.“ In seinem Apostolischen Schreiben *Octogesima adveniens* von 1971 mahnt Paul VI.: „Infolge einer rücksichtslosen Ausbeutung der Natur läuft der Mensch Gefahr, sie zu zerstören und selbst Opfer dieser Zerstörung zu werden.“

Ekologiczne aspekty od 1970 r.

Na aspekty ludzkiej działalności związane ze środowiskiem naturalnym w sposób wyraźny zwrócił uwagę papież Paweł VI. W swoim orędziu skierowanym w 1970 r. do członków Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) ojciec święty ostrzegał przed skutkami niekontrolowanego rozwoju przemysłowego, który może doprowadzić do katastrofy ekologicznej. Wraz z rozwojem gospodarczym powinno się również radykalnie zmieniać ludzkie postępowanie. „Nawet najbardziej niebываły rozwój naukowy, podziwu godne i genialne osiągnięcia techniczne oraz nadzwyczajny wzrost gospodarczy zwróci się ostatecznie przeciwko człowiekowi, jeżeli nie będzie mu towarzyszył prawdziwy postęp społeczny i moralny.“ W swoim Liście Apostolskim *Octogesima adveniens* z 1971 r. Paweł VI napisał: „Wskutek bezwzględnej wyzyskiwania przyrody, człowiek wchodzi w ryzyko jej zniszczenia i stania się osobliście ofiarą tejże dewastacji.“

Ökologische Ansichten von 2015

Die warnende Haltung der vatikanischen Verlautbarungen wurde in der Zeit nach Paul VI. fortgeführt. Die Aussagen der nachfolgenden Päpste spiegeln sich in der Enzyklika „*Laudato si', mi' Signore – Gelobt seist du, mein Herr*“ von Papst Franziskus wieder. Sie wurde an Pfingsten 2015 veröffentlicht. Auch diesem Dokument ist die deutliche Haltung der Katholischen Kirche zum Klimawandel zu entnehmen. „Das Klima ist ein gemeinschaftliches Gut von allen und für alle. (...) Der Klimawandel stellt eine der wichtigsten aktuellen Herausforderungen an die Menschheit dar. Die Menschheit ist aufgerufen, sich der Notwendigkeit bewusst zu werden, Änderungen im Leben, in der Produktion und im Konsum vorzunehmen, um die Erwärmung oder zumindest die menschlichen Ursachen, die sie hervorrufen und verschärfen, zu bekämpfen. Tragisch ist die Zunahme der Migranten, die vor dem Elend flüchten, das durch die Umweltzerstörung immer schlimmer wird. Wir wissen sehr wohl, dass es unmöglich ist, das gegenwärtige Konsumniveau der am meisten entwickelten Länder und der reichsten Gesellschaftsschichten aufrecht zu erhalten, wo die Gewohnheit, zu verbrauchen und wegzuworfen, eine nie dagewesene Stufe erreicht hat. Es sind bereits gewisse Höchstgrenzen der Ausbeutung des Planeten überschritten worden, ohne dass wir das Problem der Armut gelöst haben. Jedes Jahr verschwinden Tausende Pflanzen- und Tierarten, die für immer verloren gehen.“ Der Mensch braucht ein Umdenken, eine neue Ausrichtung des eigenen Lebens auf das Wohl der Gemeinschaft hin. Eine innere Umkehr vom „ich“ zum „du“ und zum „wir“ – ist notwendig.

Umweltverschmutzung. Foto: Archiv

Berglandschaft. Foto: Archiv

Ekologiczne poglądy z 2015 r.

Ostrzegające stanowisko w watykańskich orzeczeniach kontynuowane było także w czasach po Pawle VI. Wypowiedzi kolejnych papieży odzwierciedlają się w Encyklice „Laudato si’, mi’ Signore – Pochwalony bądź, Panie mój” papieża Franciszka. Ukazała się ona 15. maja 2015 r. w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego. Także w tym dokumencie zawarte zo-

stało jasne stanowisko głowy Kościoła katolickiego w odniesieniu do zmian klimatycznych. „Ludzkość wezwana jest do uświadomienia sobie konieczności zmiany stylu życia, produkcji i konsumpcji, by powstrzymać globalne ocieplenie albo przynajmniej wyeliminować przyczyny wynikające z działalności człowieka. Tragiczny jest także wzrost liczby migrantów uciekających przed nędzą, która z powodu zniszczenia środowiska naturalnego będzie coraz większa. Dobrze wiemy, że nie jest możliwe utrzymanie obecnego poziomu konsumpcji w krajach najbardziej rozwiniętych i bogatszych warstwach społeczeństwa, gdzie zwyczaj wykorzystywania i wyrzucania osiąga niestychany poziom. Przekroczono pewne maksymalne granice eksploatacji planety, choć nie rozwiązaliśmy problemu ubóstwa. Każdego roku

Papst Franziskus. Foto: Archiv

znikają tysiące gatunków roślin i zwierząt, których nie będziemy już mogli poznać.” Człowiek powinien dokonać zmiany w swoim myśleniu. Potrzebne jest nowe ukierunkowanie własnego życia w stronę dobra wspólnego. Wewnętrzny zwrot od „ja” do „ty” oraz do „my” – jest nieodzowny.

Fortsetzung folgt / Kontynuacja nastąpi

Kennst du das Forschungszentrum Deutscher Minderheit? Czy znasz Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej?

Enthüllung der Informationstafel des Forschungszentrums am Gebäude der J. von Eichendorff Bibliothek in Oppeln. Foto: Archiv

Schon am 12. Juni 2011 hat der Deutsch-Polnische Runde Tisch beschlossen, dass eine Einrichtung ins Leben gerufen werden sollte, welche die wissenschaftliche Erforschung der Geschichte und des kulturellen Erbes der Deutschen Minderheit in Polen in die Wege leiten und koordinieren könnte. Seit dieser Zeit sind fast 9 Jahre vergangen bis das angestrebte Forschungszentrum Deutscher Minderheit ihre Tätigkeit aufnehmen konnte. Die wurde möglich dank der Förderung durch das deutsche Bundesministerium des Innern, für Bau und

Heimat. Am 1. April 2020 hat das Zentrum seine Tätigkeit offiziell aufgenommen und exakt 3 Monate später wurde ihr neues Büro im Gebäude der Deutsch-Polnischen Joseph von Eichendorff Bibliothek in Oppeln an der Szpitalna Straße 7a eröffnet. Wenn du mehr über die Tätigkeit und Projekte des Zentrums erfahren möchtest, schau bei <https://fzentrum.pl> nach.

Już 12 czerwca 2011 podczas obrad Polsko-Niemieckiego Okrągłego Stółu postanowiono, że należy powołać do

istnienia instytucję, która koordynowałaby badania naukowe obejmujące historię i dziedzictwo kulturowe Mniejszości Niemieckiej w Polsce. Od tego czasu upłynęło niemal 9 lat, aż ostatecznie zamiar ten mógł zostać zrealizowany. Było to możliwe dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec. Dnia 1. kwietnia 2020 r. Centrum rozpoczęło oficjalnie swoje samodzielne działanie, a dokładnie trzy miesiące później zostaje otwarte biuro Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w budynku Polsko-Niemieckiej Biblioteki im. Josepha von Eichendorffa w Opolu, przy ulicy Szpitalnej 7a. Jeżeli chcesz się więcej dowiedzieć o działalności i projektach realizowanych przez Centrum, wejdź na: <https://fzentrum.pl/>

In Büchern blättern. Hinführung zur Kinder- und Jugendliteratur der Gegenwart Wertować w książkach. Podprowadzenie do współczesnej literatury dla dzieci i młodzieży

Ausstellungsturm. Eichendorff Bibliothek
in Oppeln. Foto: Archiv

Die Joseph von Eichendorff Zentralbibliothek in Oppeln sieht die steigende Suche der Eltern mit Kindern und der Jugendlichen nach geeigneten, altersgerechten Büchern in deutscher Sprache. Vorwiegend sind es die jungen Menschen, die sich für aktuelle Themen interessieren. Dazu gehören z.B. die Toleranz und Akzeptanz, Mitmenschlichkeit, Gemeinschaft, Freundschaft, Liebe, Friede, Achtung der Kulturen, Ausgrenzung, Missachtung der menschlichen Würde, bis hin zu den Ursachen der Menschenfeindlichkeit. Um auf die gegenwärtigen Bedürfnisse der jungen Leserinnen und Leser eingehen zu können, startete die Eichendorff-Bibliothek 2021 ein Projekt unter dem Motto: *In Büchern blättern*. Dieses wurde vom deutschen Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat in Zusammenarbeit mit dem VdG finanziell gefördert.

Centralna Biblioteka im. Josepha von Eichendorffa w Opolu zauważa rosnące poszukiwanie przez rodziców z dziećmi oraz przez ludzi młodych odpowiedniej dla siebie, współczesnej literatury dziecięcej i młodzieżowej w języku niemieckim. Szczególnie ludzie młodzi interesują się aktualnymi tematami. Należą do nich np. tolerancja i akceptacja, humanitarność, wspólnota, przyjaźń, miłość, szacunek dla innych kultur, marginalizacja i wykluczenie, brak poszanowania ludzkiej godności, aż po przyczyny wrogości względem człowieka. Aby sprostać aktualnym potrzebom młodych czytelników, Biblioteka Eichendorffa realizuje w 2021 r. projekt noszący tytuł: *Wertować w książkach*.

Swego finansowego wsparcia dla tego przedsięwzięcia udzieliło niemieckie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny przy współpracy z VdG w Opolu.

Was gehört zum Projekt?

Das Projekt: *In Büchern blättern* besteht aus mehreren Elementen. Zunächst wurden entsprechende Bücher ausgewählt und besorgt. Rund 740 neue Ausgaben wurden eingekauft. Bei der Auswahl achtete man vor allem auf die Thematik, danach auf die Autoren und ihre bisherigen Erfolge. Die Herausgeber hat man behutsam ausgewählt. Beachtet wurden die Verlage, welche Lektoren engagieren und sorgfältig das eigene Editionsprofil pflegen. Bei den weniger bekannten Autoren, waren die Rezensionen ihrer Werke in Fachzeitschriften und die Auszeichnungen, bzw. Nominierungen für solche, hilfreich. Die neuen Bücher wurden in 20 Video-Podcasts dargestellt, die über Facebook der Eichendorff Bibliothek zu erreichen sind. Das gesamte Projekt ergänzt eine Ausstellung der neu erworbenen Bücher, die in der Bibliothek an der Szpitalna Straße 7a in Oppeln bis Ende Juni 2022 zu sehen ist.

Z czego składa się projekt?

Projekt *Wertować w książkach* składa się z kilku elementów. Zakupiono 740 nowych książek w języku niemieckim dla dzieci i młodzieży. Przy wyborze odpowiedniej literatury kierowano się zarówno poruszaną tematyką, jak i renomą i dotychczasowym dorobkiem autorów. Brano pod uwagę oficyny wydawnicze, które mają swoich

lektorów i troszczyć się odpowiedni dobór wydawanych pozycji książkowych. W przypadku mniej znanych autorów podpowiedź stanowiły uzyskane przez nich nagrody i wyróżnienia oraz recenzje uzyskane w fachowych czasopismach. Ponadto zaprezentowano nowe książki przygotowując 20 podcastów wideo dostępnych przez facebook Biblioteki Eichendorffa. Całość dopełnia wystawa zakupionej literatury, którą można obejrzeć do końca czerwca 2022 r. w holu Biblioteki przy ul. Szpitalnej 7a w Opolu.

Impressum

Herausgeber: Seelsorge der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im Bistum Oppeln

Redaktion: Pfr. Dr. Piotr Tarlinski

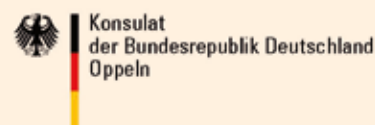
Mitarbeit: Dawid Bartoszek,
ks. dk Marek Dziony, Marcin Kral,
ks. Andrzej Styra,
Dominika Jurczyk-Ziaja

Adresse:
ul. Szpitalna 7a, PL – 45-010 Opole

Telefon: 0048 77 44 11 336

E-Mail: sekretariat@cbje.pl

Gestaltung: Studio IMPRESO, Opole,
im Auftrag von finalart design, Frankfurt a.M.
Der Druck wurde aus Mitteln
des **Konsulats der BRD** in Oppeln gefördert.

Mitfinanzierung der Ausgabe:

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia
Świętego Krzyża